

IZLOŽBENA I PEDAGOŠKA DJELATNOST HRVATSKOGA ŠKOLSKOG MUZEJA U 2019. GODINI

1. Izložbena djelatnost

Izložbom *Galeb zove Orla – stigao je HP 2000E! : prva školska računala i početci informatičkog obrazovanja u Hrvatskoj*, otvorenom početkom prosinca 2018., Hrvatski školski muzej ušao je u 2019. godinu. Izložba je prikazala početke primjene računala u obrazovanju u Hrvatskoj od šezdesetih do osamdesetih godina 20. stoljeća i pobudila veliki interes publike i medija.

Od 19. do 22. veljače održana je **izložba školskih listova osnovnih i srednjih škola grada Zagreba LiDraNo 2019.**, koja se već tradicionalno odvija u našem muzeju. Još jedna tradicionalna **izložba radova učenika učeničkih domova središnje Hrvatske 45. ZAGREBAČKA DOMIJADA 2019.** održana je od 19. do 24. ožujka, a imala je i natjecateljski karakter, pa su na otvorenju izložbe predstavljeni nagrađeni radovi izabrani od mnogobrojnih pristiglih radova učenika. Radove je izabrao učenički žiri te stručni žiri, koji su predstavljali **Sanja Pribić i Igor Kelčec.**

Lidrano 2019.

U sklopu programa *Neka škola započne i završi u Školskom muzeju*, kojom Muzej dugi niz godina predstavlja odgojno-obrazovne ustanove naše zemlje, predstavljen je i **Dječji vrtić Savica** izložbom dječjih likovnih radova pod nazivom *Doživljaj, linija i boja u mašti djeteta*. Na izložbi je bilo izloženo oko 300 dječjih radova skupine *Potočnice*, djece u dobi između 4 i 5 godina, koji su oduševili svojom likovnošću i pokazali primjer poticanja kreativnih potencijala djeteta u Dječjem vrtiću Savica, kojim ravna gospođa **Maja Smetana**. Izložba je bila otvorena 16. do 26. svibnja.

Izložba *Doživljaj, linija i boja u mašti djeteta* Dječjega vrtića Savica

Učilište za likovno obrazovanje, kreativnost i dizajn – Studio Tanay i Hrvatski školski muzej i ove su godine predstavili *Razgovor s crtežom i bojom*, izložbu odraslih polaznika verificiranih programa crtanja i slikanja i programa apstraktnoga

Izložba Zagreb očima djeteta Centra za autizam

i figurativnoga slikanja Studija Tanay, koja je bila otvorena od 27. svibnja do 2. lipnja, te izložbu dječjih likovnih radova *Razgovor s crtežom, bojom i oblikom*, koja je trajala od 3. do 9. lipnja.

U organizaciji Hrvatskoga školskog muzeja i **Centra za autizam iz Zagreba** 30. svibnja otvorena je izložba *Zagreb očima DJETETA*, koja je predstavila likovne radove učenika Centra za autizam posvećene gradu Zagrebu, u kojem žive i odrastaju, nastale pod vodstvom učiteljice likovne kulture **Stanke Pinjuh** te ravnateljice Centra **Žarke Klopotan**. Izložba je bila otvorena do 14. lipnja.

Suradnjom našega muzeja i **Hrvatskoga športskog muzeja** nastala je izložba *Idemo na tjelesni!*, koja je trajala od 14. lipnja pa sve do 22. rujna. Autori izložbe su doc. dr. **Zrinko Čustonja** s **Kineziološkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu** i **Petra Husain Pustaj**, kustosica Hrvatskoga športskog muzeja. Izložba je organizirana povodom 145. obljetnice uvođenja obvezne nastave tjelesne i zdravstvene kulture u hrvatske škole, 125. obljetnice obrazovanja za provođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture i 60. obljetnice osnivanja Kineziološkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Vizualno i likovno oblikovanje izložbe potpisali su **Bachrach & Krištofić**.

Jesen je donijela zanimljivu, prvu samostalnu izložbu likovnih radova **Emanuele Lekić** *Prisjećanja : Lica iz klupe*, koja je ujedno bila predstavljanje diplomskoga rada ove mlade akademske slikarice. Umjetnica kao polazište za svoje slike uzima vlastite osnovnoškolske fotografije preko kojih i promatrače emotivno podsjeća na njihovo djetinjstvo. Izložba je trajala od 26. rujna do 13. listopada.

U ozračju **Svjetskoga dana učitelja**, slobodno možemo reći dvostrukom izložbom od 15. listopada do 30. studenog, Hrvatski školski muzej, **Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu**, **Odsjek u Čakovcu** i **Državni arhiv u Gospiću** predstavili su izložbe *Obrazovanje učitelja u Čakovcu* i *100 godina obrazovanja učitelja u Gospiću*, koje su Zagrepčanima prikazale povijest i rad ovih vrijednih institucija.

Izložba dječjih radova
*Razgovor s crtežom, bojom
i oblikom* Studija Tanay

Izložba Emanuele
Lekić *Lica iz klupe*

Izložbe o obrazovanju učitelja
u Čakovcu i Gospiću

Hrvatski školski muzej organizator je izložbe *Stoljeće djeteta u Hrvatskoj : djetinjstvo i školovanje u 20. stoljeću*, koja je otvorena 21. prosinca. Projekt “Stoljeće djeteta u Hrvatskoj”, započet još u siječnju 2019., ostvarili su **djelatnici Hrvatskoga školskog muzeja**, a koncepciju izložbe potpisuju **Štefka Batinić, Sonja Gaćina Škalamera i Elizabeta Serdar**. Za vizualni identitet i likovni postav izložbe zaslužni su Bachrach & Krištofić. Dinamično 20. stoljeće bilo je doba ekstrema, doba velikih ratova, ali i znanstvenih i tehnoloških dostignuća, stoljeće u kojem se rastakala stara i stvarala nova predodžba o djetetu. Dok je “stara” pedagogija naglašavala inferiornost djeteta, nova je isticala njegove potencijale. Izložbom *Stoljeće djeteta u Hrvatskoj* želja nam je u osnovnim crtama prikazati različite aspekte djetinjstva i školovanja te općenito dječje kulture u 20. stoljeću. Izložba će vas zasigurno odvesti u čaroban svijet djetinjstva 20. stoljeća, ali i u one manje lijepe trenutke odrastanja u tom vremenu. U pripremi ove izložbe početkom 2019.

pokrenuta je akcija *Slatko sjećanje na djetinjstvo*, u kojoj je sudjelovao veliki broj građana koji su Muzeju darovali preko 3500 različitih predmeta iz djetinjstva poput igraćaka, školskih dokumenata, fotografija, spomenara, školskih torbi i pernica, slikovnica i ostale građe, od kojih je dio prikazan na izložbi. I ovdje zahvaljujemo svim darovateljima. Cilj je

Izložba *Stoljeće djeteta u Hrvatskoj : djetinjstvo i školovanje u 20. stoljeću*

projekta “Stoljeće djeteta u Hrvatskoj” uz izložbu i katalog predstaviti publici građu Hrvatskoga školskog muzeja koja govori o povijesti djetinjstva i kontekstu odrastanja u 20. stoljeću, uza što su planirane popratne aktivnosti poput radionica i predavanja. Izložba je otvorena do 31. kolovoza 2020. godine, a financirali su ju **Gradski ured za kulturu Grada Zagreba** i **Ministarstvo kulture** te sponzor **Kraš d.d.**

Izložba *Kad bi drveće hodalo*

Pokretne izložbe Hrvatskoga školskog muzeja tijekom 2019. gostovale su izvan Muzeja. U **Gradskom muzeju Nova Gradiška** gostovala je izložba *Kad bi drveće hodalo* od 10. svibnja do 20. kolovoza. **Muzej Like** u Gospiću ugostio je od 18. svibnja do 14. lipnja izložbu *Učiteljice i učitelji*, a izložba *Kad bi drveće hodalo* 5. rujna izložena je i u **Muzeju grada Iloka**. Od 6. do 8. rujna na **Zagrebačkom velesajmu** gostovala je izložba *Zagrebačka zabavišta u drugoj polovici XIX. i početkom XX. stoljeća*.

2. Pedagoška djelatnost

Međunarodni natječaji i izložbe

U Hrvatskom školskom muzeju već su tradicionalno svečano dodijeljene medalje, diplome i priznanja nagrađenima na **47. međunarodnoj izložbi dječjega likovnog stvaralaštva Lidice 2019** (Republika Češka) i **20. bijenalnoj međunarodnoj izložbi dječje umjetnosti Kanagawa 2019** (Japan). Njezina Ekscelencija gospođa **Misako Kaji**, izvanredna i opunomoćena veleposlanica **Japana u Republici Hrvatskoj**, i Njegova Ekscelencija gospodin **Vladimír Zavázal**, veleposlanik **Republike Češke u Republici Hrvatskoj**, podijelili su priznanja nagrađenim učenicima. Na izložbi *Lidice 2019* nagrađeni su **Ana Kocijan** i **Elena Zeman** iz **OŠ I. G. Kovačića Sveti Juraj na Bregu**, **Lopatinec**, **Karla Bego**, **Emily Cunjak**, **Andrea Brozović**, **Gabriela Filipović**, **Nikolina Filipović** i **Lucija Skitarelić** iz **Škole za primijenjenu umjetnost u Rijeci**, **Oleg Radolić**, **Tin Arambašić** i **Bruno Špoljarić** iz **OŠ Matije Petra Katančića** iz Valpova te **Petar Cvrtnjak**, **Ana Drača**, **Mateo Kraljević**, **Petra Peškirić Harča** i **Lena Šver** iz **Hrvatskoga fotosaveza Zagreb**. **Privatna umjetnička gimnazija s pravom javnosti** iz Zagreba dobila je medalju za kolekciju fotografija, a njezini nagrađeni učenici su **Laura Aumiler**, **Ivona Bešćec**, **Lovro Mikuličić**, **Paula Škaro**, **Patricija Tucman**, **Franka Vrljić** i **Erin Kanazir**. Na izložbi *Kanagawa 2019* nagrađeni su **Nika Gabud**, **OŠ Marija Bistrica**, **Jana Josić**, **DV Grigora Viteza** iz Zagreba i **Petra Kukuljić**, **OŠ Viktorovac** iz Siska.

Događanja

Godinu smo započeli pedagoško-muzejskim radionicama koje smo ponudili učenicima tijekom zimskih praznika. Pod nazivom **Zimska čarolija u Školskom muzeju**, radionice su trajale od 7. do 11. siječnja, a obuhvaćale su likovne i radionice ručnoga rada namijenjene djeci od 7 do 12 godina, za koje je vladao veliki interes. Hrvatski školski muzej svake godine sudjeluje u manifestaciji **Noć muzeja**, koja je 2019. održana 1. veljače pod nazivom **Slatka noć u Školskom**. Osim razgledavanja izložbe **Galeb zove Orla** i **stalnoga postava** Hrvatskoga školskog muzeja uz stručno vodstvo, posjetitelji su mogli sudjelovati na radionicama vezanim uz izložbu o računalima **O Basicu i osnovama programiranja: naučite programirati na strojevima iz prošlog stoljeća**, koje je vodio stručni suradnik na izložbi **Zorislav Šojat**, te na radionicama **Lenta vremena velikih hrvatskih umova**, nastalima suradnjom Muzeja, **Agencije za razvoj i promicanje STEM disciplina** i **SmArt Ideas Lab-a**. Radionice su vodile dr. sc. **Ivana Lončarek** i dr. sc. **Sanja Josef Golubić**, a najmlađi su sudionici “putovanjem kroz vrijeme” otkrivali velike izume kojima su hrvatski znanstvenici i inovatori obilježili ne samo našu nego i svjetsku povijest. Posjetitelji su također u Noći muzeja pozivom na prvu etapu akcije **Slatko sjećanje na djetinjstvo** darivali Muzeju svoje uspomene iz djetinjstva (spomenare i leksikone). U Noći muzeja predstavljena je i lenta vremena **Stoljeća hrvatskoga školstva**, nastala u suradnji **Školske knjige d.d.** i Muzeja. **Originalni Lovrak po prvi put** – povodom 120. obljetnice rođenja Mate Lovraka 8. ožujka u našem su muzeju prvi put za javnost izloženi originalni rukopisi najpoznatijih Lovrakovih dječjih romana **Vlak u snijegu**, **Družba Pere Kvržice** i **Neprijatelj br. 1**. Tu vrijednu donaciju Muzej je dobio zahvaljujući gospođi Jagodi Hodak, unuci književnika Mate Lovraka, koja je 2018. Muzeju darovala još jedan dio obiteljske ostavštine među kojom su i ti originalni rukopisi. Za tu prigodu polaznici **Centra za kulturu i film Augusta Cesarca** napravili su “Zvučnu razglednicu” o Mati Lovraku. Uoči 10. travnja i **Svjetskoga dana svjesnosti o autizmu**, 3. travnja održana je kreativna

Radionice *Zimska čarolija u Školskom*

Noć muzeja 2019.

Izložba *Originalni rukopisi Mate Lovraka*

Radionice *Šarene slagalice prijateljstva*

Radionica *Prvi robot u Školskom*

radionica *Šarene slagalice prijateljstva* u organizaciji Hrvatskoga školskog muzeja i Centra za autizam iz Zagreba. Povodom *Noći knjige*, a vezano uz muzejsku izložbu *Galeb zove Orla*, organizirane su računalne radionice stripa *Prvi robot u Školskom*, koje su se održale 23. i 25. travnja te 10. svibnja. U sklopu **24. EMA-e** (Edukativno muzejske akcije) **Sekcije za muzejsku pedagogiju** i kulturne akcije **Hrvatskoga muzejskog društva** 9. svibnja

održano je predavanje *Pravilna prehrana – živjeti zdravo* i radionice slaganja nutritivno visokovrijedne užine od ponuđenih namirnica koje su priredili učenici i profesori **Prehrambeno-tehnološke škole iz Zagreba**, što se nadovezalo na **Međunarodni dan muzeja**, pa je 18. svibnja osim besplatnoga ulaza u Muzej posjetiteljima ponuđena besplatna likovna radionica *Zdrava prehrana*. Dana 30. svibnja održana je promocija knjige *Povijest gradišćanskih Hrvatov* autora **Nikole Benčića**, **Miroslava Šašića** i **Štefana Zvonarića**, koji su ju u našem muzeju predstavili hrvatskoj javnosti uz predsjednika **Hrvatskoga kulturnog društva u Gradišću Stanka Horvata** i prigodni glazbeni program koji je izveo **Crkveni zbor iz Velikoga Borištofa**. Muzej svake godine 31. svibnja obilježi **Dan grada Zagreba** besplatnim ulazom za građanstvo. *Malim proljetnim razgovorima* u organizaciji Hrvatskoga školskog muzeja, **Grada Zagreba** i **AGM-a** 5. lipnja održan je susret i razgovor u povodu knjige dr. sc. **Dubravke Brezak-Stamać** *O hrvatskom jeziku i prirodi u jeziku*.

Predstavljanje knjige *Povijest gradišćanskih Hrvatov*

Predstavljanje knjige dr. sc. Dubravke Brezak-Stamać *O hrvatskom jeziku i prirodi u jeziku*

Ljetne radionice *Pod šatorom*

Izložba *Idemo na tjelesni*
Hrvatskoga športskog muzeja

Osim autorice, o knjizi su govorili mr. sc. **Ivica Lovrić**, pročelnik **Gradskoga ureda za obrazovanje**, dr. sc. **Jelena Pavičić Vukičević**, zamjenica gradonačelnika Grada Zagreba, **Stjepan Bekavac**, urednik i direktor nakladničke kuće AGM, i dr. sc. Štefka Batinić, ravnateljica Hrvatskoga školskog muzeja, a prigodne tekstove interpretirao je akademski glumac **Ivica Pucar**. I 2019. Muzej je za ljetne praznike organizirao ljetne radionice *Pod šatorom*, koje su se održale od 1. do 12. srpnja. Uz likovne, prirodoslovne, ekološke i radionice ručnoga rada svaki učenik pronašao je ponešto za sebe i mnogo toga novog naučio. Hrvatski školski muzej sudjelovao je u manifestaciji *Ljeto na Savi* svojim muzejskim radionicama namijenjenima djeci i odraslima. Zagrepčanima i njihovim gostima Muzej je tijekom kolovoza i rujna ponudio radionice tjelesnoga odgoja *Gombanje na travi* i ručnoga rada *I tkati valja znati*. **Europski tjedan mobilnosti** odvijao se od 16. do 22. rujna. Muzej je tom prigodom priredio predavanje *O povijesti tjelesnoga odgoja u Hrvatskoj*, koje je održala Petra Husain Pustaj,

Radionice za građanstvo na *Dan otvorenog trga*

kustosica Hrvatskoga športskog muzeja i suautorica izložbe *Idemo na tjelesni!*, a za najmlađe učenike upriličio je besplatne radionice igara iz 19. stoljeća *Gibajmo se u ritmu "stare škole"!* i *Volim se gibat, gibat*. Suradnjom s ostalim institucijama na **Trgu Republike Hrvatske** u Zagrebu Muzej je ponovno sudjelovao u manifestaciji *Dan otvorenog trga*, koja se održala 28. rujna uz besplatan ulaz u Muzej i prigodne

Predstavljanje udžbenika *Hrvatska na drugi pogled*

Predstavljanje projekta *Učenik Nikola Tesla i njegov učitelj Martin Sekulić*

Predstavljanje knjige *Pričom do glazbe*

Prirodoslovne radionice *Tragovima hrvatskih velikana*

radionice za posjetitelje. Povodom Svjetskoga dana učitelja prigodnim je programom 3. listopada svečano obilježeno **130 godina Hrvatskoga učiteljskog doma**, prvoga učiteljskog doma u ovim krajevima, a drugoga u cijeloj Europi. Svečanom skupu nazočili su brojni eminentni učitelji i profesori te ostali uvaženi gosti. Uz izvedbu **Učiteljske himne Komornoga zbora “Ivan Filipović”** pod ravnanjem **Gorana Jerkovića** skupu su se obratili dr. sc. Štefka Batinić, ravnateljica Hrvatskoga školskog muzeja, prof. dr. sc. **Ante Bežen**, predsjednik **Nadzornoga odbora Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora**, i izaslanica gradonačelnika Grada Zagreba dr. sc. Jelena Pavičić Vukičević. U sklopu te svečanosti u Muzeju su izloženi radovi učenika **Škole primijenjene umjetnosti i dizajna** iz Zagreba s motivom Hrvatskoga učiteljskog doma. U suradnji sa **Srednjom Europom** u Muzeju je 4. listopada održana promocija udžbenika hrvatske kulture i društva **Hrvatska na drugi pogled** urednice **Sande Lucije Udier**. Opet povodom Svjetskoga dana učitelja, 10. listopada predstavljen je projekt **Učenik Nikola Tesla i njegov učitelj Martin Sekulić**, u sklopu kojega su o jednom od najutjecajnijih zanimanja u svijetu – učiteljstvu govorili prof. dr. sc. **Davor Pavuna**, osnivač **Tesla world foundation**, prof. dr. sc. **Nedjeljko Perić**, ravnatelj **Inovacijskoga centra “Nikola Tesla”**, **Martina Furdek-Hajdin**, dipl. ing. arh., zamjenica župana Karlovačke županije, dr. sc. Štefka Batinić, ravnateljica Hrvatskoga školskog muzeja, **Natalija**

Jadrić, prof. i **Tanja Mihaljević**, prof. iz **Gimnazije Karlovac** te prof. dr. sc. **Darko Žubrinić** s **Fakulteta elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu**. Promocija knjige *Pričom do glazbe* autorice **Željke Horvat Vukelja** održana je 29. listopada. U još jednoj suradnji s Agencijom za razvoj i promicanje STEM disciplina krajem listopada i početkom studenoga održane su radionice *Tragovima hrvatskih velikana*, na kojima su sudjelovali učenici **OŠ Ivan Goran Kovačić** iz Zagreba. U studenom i prosincu **Centar za promicanje i razvoj znanosti i umjetnosti** u suradnji s Muzejom organizirao je za učenike bjelovarskih osnovnih škola **OŠ “Mirko Pereša”** i **III. osnovna škola Bjelovar** interaktivne *Prirodoslovne radionice: Lenta vremena*. Godinu smo završili panel-diskusijom *Obrazovanje odraslih u društvu (ne)znanja* u organizaciji Hrvatskoga školskog muzeja, **Andragoškoga društva** i **Školskih novina**.

Hrvatski školski muzej imao je i gostovanja sa svojim programima. Na **Festivalu znanosti 2019.** sudjelovali smo s radionicom *Boje quillinga* koja je u 12. travnja održana u **Tehničkom muzeju “Nikola Tesla”**. Sudjelovali smo i na **2. sajmu za djecu i roditelje – GROWING UP** od 6. do 8. rujna na Zagrebačkom velesajmu, gdje smo se predstavili s našim poznatim, ali i novim muzejskim radionicama te pokretnom izložbom *Zagrebačka zabavišta*.

Panel-diskusija *Obrazovanje odraslih u društvu (ne)znanja*

Školski muzej na 2. sajmu za djecu i roditelje na Zagrebačkom velesajmu

Marijana Bračić